

Tisíc podôb mlieka

MLIEKO A MLIEČNE VÝROBKY OD SLOVENSKÝCH KRAVIČIEK

Školský rok 2023/2024

Triedy, ktoré sa zapojili do dennej témy:

1. A - Mliečne pexeso,
1. B - Mliečko biele, mliečko zdravé,
1. C - Bez kravičky niet mliečka,
2. A - Pi mlieko,
2. B - Teliatko Hviezdička,
3. A - Vytvor svoj obal mliečka,
3. B - Kŕmidlo pre vtáčiky,
4. A - Reklama na mlieko,
4. B - Mliečne vedomosti,
5. A - Mliečny prieskum,
6. A - Ja, mlieko a mliečne výrobky,
6. B - Chutí? Nechutí?,
7. A – Smotanová torta,
7. B - Prezri, uvažuj, vysvetli,
8. A - Interview s farmármi,
8. B - Kam mliečko cestuješ?,
9. A - Literárne okienko

Aj kravička Šandička – maskot našich aktivít.

1. A – Mliečne pexeso

Prostredníctvom prezentácie sa žiaci na hodine výtvarnej výchovy oboznámili s mliekom, o jeho účinkoch na zdravie človeka. Získali poznatky o druhoch mlieka - rastlinné a živočíšne. Vysvetlili si aké vitamíny obsahuje.

Spoločne si prešli postup výroby a spracovania mlieka, porozprávali aké výrobky z mlieka poznajú, a ktoré majú najradšej.

Žiaci sa zahrali mliečne pexeso, kde hľadali k rôznym druhom mlieka obrázky z čoho sa dané mlieko vyrába (sója – sójové mlieko, kokos – kokosové mlieko, krava – mlieko...)

Žiaci si vyrobili kravičky, strihali, lepili, dokresľovali.

Na Slovenskom jazyku pokračovali v aktivite o mlieku. Žiaci vypracovali pracovný list o kravičkách a mlieku – vylúštili tajničku.

1. B - Mliečko biele, mliečko zdravé

Na hodine slovenského jazyka pani učiteľka u prváčikov si dala za cieľ zvýšiť ich záujem o mlieko a mliečne výrobky. Oboznámila ich s pozitívnymi účinkami mliečnych výrobkov a mlieka pre zdravie.

Žiaci viedli s pani učiteľkou rozhovor o mlieku a mliečnych výrobkoch, pozreli si prezentáciu a následne samostatne vypracovali pracovný list.

Prváčikovia vymysleli nadpis k danej básničke:

Mliečko biele, mliečko zdravé

Mliečko všetci radi máme,
každý deň si hrnček dáme.
Ak chceš aj ty zdravý byť,
musíš veľa mliečka piť.

1. C – Bez kravičky niet mliečka

Cieľom aktivity pani učiteľky u prváčikov bolo viesť deti k zdravému životnému štýlu a správnym stravovacím návykom, oboznámiť deti s pozitívnymi účinkami konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov pre zdravie organizmu.

Formou prezentácie oboznámila vyučujúca žiakov o účinkoch zdravej výživy pre ich telesný vývin, povedali si, aké máme výrobky z mlieka a prešli postup výroby a spracovania mlieka.

Žiaci vypisovali pripravený pracovný list s kravičkou, robili si makety kravičky a kreslili obrázok.

Ďalšou úlohou detí počas tejto aktivity bolo aj zaradenie jednotlivých druhov mlieka ku kategórii rastlinnej alebo živočíšnej.

Deti si z domu priniesli mliečne výrobky a tieto sme si navzájom predstavili.

2. A

Druháčikovia začali hodinu Prácu s textom básňou o mlieku, ktorá poukazuje na pozitíva plynúce z pitia mlieka. Úlohou žiakov bolo vymyslenie názvu danej básne. Zvolili si názov - **Pi mlieko**.

Porozprávali si o rôznych druhoch mlieka a o jeho výrobe s rozdielom medzi spracovaním rastlinného a živočíšneho mlieka.

Pokračovali pracovným listom, kde určovali rým, precvičili si abecedu a definovali poučenie z danej básne.

Nasledovala tajnička, v ktorej úlohou žiakov bolo nájsť 10 mliečnych výrobkov.

Doplnili chýbajúce druhy mlieka, pomenovali mliečne výrobky podľa obrázkov, ktoré následne abecedne zoradili.

Žiaci skladali porozhadzované vety a správne ich prepísali.

Na záver pracovného listu poskladali slová a doplnili ich do viet.

Pokračovali aktivitami v skupinách, kde žiaci skladali pexeso. Bolo niekoľko druhov, napr. klasické, čiže hľadanie dvojice rovnakých obrázkov. Ďalším typom bolo pexeso, kde boli dva pracovné listy. Jeden pracovný list obsahoval výsledky matematických príkladov, druhý pracovný list bol rozstrihaný na časti s príkladmi. Úlohou žiakov bolo vypočítať daný príklad a správne priradiť k predlohe, čiže prvému pracovnému listu .

Žiaci pokračovali pracovným listom - omaľovávkou.

V závere hodiny si pochutnali žiaci na prinesených mliečnych výrobkoch.

2. B

Žiaci na hodine prvouky si prečítali úryvok z knihy Danka a Janka: **Teliatko Hviezdička** (úryvok):

Kravičky-mamičky stoja pekne v rade, uviazané o žľab, a pozerajú na svoje novonarodeniatka v kotercoch.

„Koterce, to sú im také izbičky,“ vraví Danka.

„Čoby izbičky! Ved' nemajú povalu,“ vraví Janka.

„No ved' také bez povaly. Akoby izbičky nemohli byť bez povaly!“

V jednom koterci-izbičke bývalo teliatko Hviezdička. Bývalo tam celkom samo, ale zato mu nebolo smutno, lebo sa ponad steny dívalo dookola. Videlo kravičku-mamičku, ako sa naň prizerá láskavým okom.

Úvodom do problematiky bolo oboznámenie sa s pyramídou zdravej výživy a rôznymi druhmi mliečnych výrobkov: sušené mlieko, smotana, maslo, jogurty, kyslomliečne výrobky, trvanlivé mlieko, kondenzované mlieko je kravské mlieko, nízkotučné mlieko. Žiaci uviedli aké najznámejšie mliečne výrobky doma konzumujú: maslo, syr, smotana, jogurt.

Vytvorili si nápoj z masla rozpusteného v horúcom mlieko, k tomu si pomaškrtili na maslovom chlebíku, syrových jednohubkách a mliečnom pudingu.

Na záver si vytvorili koláž z výstrižkov o mliečnych výrobkoch.

3. A – Vytvor svoj obal mliečka

Na hodine výtvarnej výchovy tretiaci najskôr viedli diskusiu o kravskom mlieku. Uvedomili si dôležitosť mlieka ako zdroja vitamínov; odkiaľ mlieko pochádza; uviedli opis okolia, v ktorom sa nachádzajú kravy a kde žijú.

Vyfarbovanie, vystrihovanie a lepenie krabičiek na mlieko prebiehalo počas počúvania piesní o kravičkách. Niektorí žiaci si dokonca aj zaspievali, alebo aspoň nôtli melódiu.

Žiaci boli rozdelení do skupín a spoločne vyfarbovali časti rozstrihanej kravy (4 skupiny po cca. 4/5 žiakov).

Po dokončení jednotlivých častí projektu, ho zlepiли do jedného celku a nalepili krabičky na plagát.

Následne viedli diskusiu o práci (ako sa im pracovalo samostatne vs. v skupine, čo by na projekte ešte zmenili, doplnili, vylepšili a pod.).

Projekt si vyhodnotili celkovo ako úspešne zvládnutý.

3. B – Krmidlo pre vtáčiky

Na úvod aktivity bola prednáška o mlieku a jeho výživných a nutričných hodnotách pre správny detský vývin a jeho pozitívach na ľudské telo.

Na výtvarnej výchove a pracovnom vyučovaní sa žiaci venovali recyklácii obalov od mliečnych krabíc. Každý žiak vyrábala krmidlo pre vtáčikov, práve z prineseného obalu na mlieko. Do krabice vyrezali otvor, namaľovali vonkajšok obalu a oblepili podľa svojich predstáv. Krmidlá sme naplnili vtáčím zobom a poviesili na stromy. Teraz žiaci každý deň pozorujú do ktorého krmidla prichádza najviac vtáčikov.

Po dobre odvedenej práci žiaci vyhladli a následne si skonzumovali sebou prinesený mliečny výrobok.

4. A – Reklama na mlieko

Na vyučovaní výtvarnej výchovy si dali žiaci za cieľ vytvoriť reklamu na mliečne výrobky. Vyučujúca najskôr žiakov motivovala do práce s vysvetlením významu a prospešnosti mlieka pre zdravie človeka. Žiaci viedli diskusiu o tom, koľko mlieka a mliečnych výrobkov konzumujú počas dňa a čo im najviac chutí a nechutí. Uvedli aj dôvody prečo to tak je – rodičia nejedia mliečne výrobky, nechutia im určité druhy syrov, nechutí im mlieko, nahrádzajú kravské rastlinnými výrobkami, nemôžu to jesť a piť zo zdravotných dôvodov a pod.

Reklamu žiaci tvorili pomocou ceruziek na načrtnutie vhodných tematických obrázkov o mlieku a následne maľovali vodovými alebo temperovými farbami.

4. B – Mliečne vedomosti

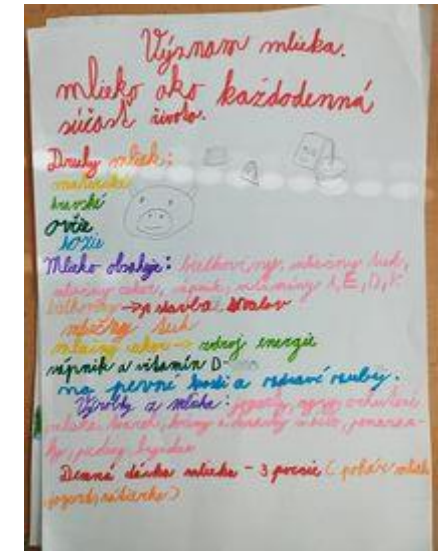
Žiaci zo 4. B triedy viedli motivačný rozhovor o dôležitosti mlieka v našom živote, ako nevyhnutnej zložke nášho stravovania, o pôvode mlieka a jeho ceste do obchodov.

Zhodnotili ako často prijímajú mlieko a mliečne výrobky, aké majú najradšej, ktoré sú vhodné pre nich a ktoré nie.

Pozreli si prezentáciu o dôležitosti mlieka, druhoch mliek, zložení mlieka a o význame jeho jednotlivých zložiek. Dozvedeli sa ako často majú ľudia rôzneho veku prijímať mlieko v potrave, jesť mliečne výrobky, jednotlivé druhy mliečnych výrobkov.

Na precvičenie hlavičiek si vypočuli a následne sami vymysleli niekoľko citátov na tému mlieko. Mliečny kvíz na interaktívnej tabuli ich zamestnal už naplno.

Prezreli si a pochutnali na prinesených mliečnych výrobkoch. Na záver hodiny si vyrobili poster v skupinách a zhrnuli poznatky z prezentácie.

5. A – Mliečny prieskum

Na hodine matematiky bolo cieľom žiakov urobiť prieskum a zistiť počet skonzumovaných hrnčiekov mlieka (1 hrnček = 250 ml) a počet zjedených mliečnych výrobkov za daný deň počas 1 týždňa = 7 dní.

Žiaci si priniesli mliečnu desiatu, ktorú ochutnali. Boli to najmä rôzne typy mlieka: kozie (živočíšne), bezlaktózové, sojové (rastlinné), ktoré pochádzali najmä od slovenských výrobcov.

Žiakov bolo zapojených 26. Dvaja žiaci z triedy mlieko nepijú a to najmä zo zdravotného hľadiska.

Po spočítaní záznamov z tabuľky im vyšli tieto výsledky:

- žiaci spolu vypili 308 hrnčiekov mlieka, zjedli 285 kusov rôznych mliečnych výrobkov
- tzn. 1 žiak priemerne za týždeň vypil okolo 12 hrnčiekov mlieka a skonzumoval približne 11 ks rôznych mliečnych výrobkov
- dokázali ochutnať kozie mlieko, kozí jogurt či syr, bezlaktózové či sójové mlieko, ktoré im najviac chutilo
- žiaci si uvedomili a prečítali, že mlieko si uchováva prirodzený obsah vápnika, ktorý je potrebný na udržanie zdravých kostí a zubov a že bielkoviny prispievajú k rastu a udržaniu svalovej hmoty
- Splnili viac ako 1 pohár denne na žiaka, a tým vďaka vyváženej strave prispeli k zdravému životnému štýlu.

6. A – Ja, mlieko a mliečne výrobky

Na hodine občianskej výchovy žiaci vypracovali dotazníky, s cieľom zistiť, čo vedia o mlieku, ako často ho pijú, kde sa všade mlieko nachádza, aké informácie majú o mliečnom automate. Z výsledkov si pripravili malé projekty a prezentovali ich.

DOTAZNÍK

Piješ rád mlieko ?

Máš rád/rada mliečne výrobky?

Aké mliečne výrobky rád/rada ješ?

Máš rád/rada mlieko bez chuti?

Chutí ti mlieko s príchuťou?

Akú príchuť v mlieku máš v obľube?

Kedy jedávaš mliečne výrobky?

Aký má prínos mlieko pre zdravie človeka?

Môže nátierka obsahovať i mlieko?

Môžu i sladkosti obsahovať mlieko?

Navštevuješ rád mliečny automat v škole? Prečo?

Mliečny automat u nás v ZŠ

6. B – Chutí? Nechutí?

Šiestaci na hodine biológie realizovali ochutnávku jednotlivých druhov mliek, pričom o každom mlieku si podali informácie o jeho vzniku a príprave, o vhodnosti jeho použitia a jeho pôsobení na zdravie človeka. Dozvedeli sa, prečo niektorí ľudia daný druh mlieka nemôžu zo zdravotných dôvodov a akým spôsobom ho môžu nahradiť.

Žiaci sa naučili rozlíšiť pomocou chuti medzi jednotlivými druhmi mlieka a vedia ako dané mlieko vzniká. Niektorí po prvý krát ochutnali iné mlieko ako kravské a priznali, že do svojho jedálneho zoznamu zaradia aj toto napr. sojové, kokosové, mlieko z automatu z roľníckeho družstva a pod.

7. A – Smotanová torta

Žiaci v rámci vyučovania predmetu Finančnej gramotnosti mali za cieľ cez víkend v skupinkách zistiť a porovnať ceny surovín, ktoré následne nakúpili na zhotovenie Smotanovej torty.

Množstvo surovín a ceny zapísali do pripravenej tabuľky, kde vyrátali aj celkovú sumu. Podľa toho potom v danom obchode suroviny kúpili. Do úvahy sme brali aj cestu za nákupom, pretože dané akcie niekde v nákupnom centre v inom meste, môžu viesť k nevýhodnosti nákupu vzhľadom na vydané náklady na cestu a čas.

Na hodine si žiaci pripravili v školskej kuchynke Smotanové torty, podľa pripraveného receptu. Nakoľko treba, aby suroviny určitý čas odležali v chlade, konzumácia tórt sa konala na ďalší deň. Žiaci pozvali na ochutnávku aj spolužiakov z iných tried a vedenie našej ZŠ, ktorí ohodnotili torty na výbornú s hviezdikou.

Aktivita bola pre žiakov veľmi zaujímavá. Žiaci pracovali veľmi dobre podľa daných pokynov, samostatne, ciele aktivity splnili všetci a vyučujúca bola len poradným orgánom.

7. B – Prezri, uvažuj, vysvetli

Vyučujúca si na hodinu fyziky pripravila prezentáciu, kde stručne, tak aby žiaci siedmeho ročníka čo najlepšie pochopili odborné názvy, ktoré sú najčastejšie na obaloch mliečnych výrobkov.

Žiaci si pozreli obal od mlieka a mali za úlohu povedať, ktorým informáciám na obale nerozumejú. Najčastejšie išlo o pojmy: pasterizované, homogenizované, UHT.

Potom učiteľka pomocou prezentácie vysvetlila spôsoby tepelnej úpravy mlieka a zhrnula ich pozitíva aj negatíva.

Žiaci odchádzali domov s novými poznatkami. Pomôžu im v budúcnosti pri nakupovaní a skladovaní mliečnych výrobkov.

Tepelné ošetrenie mlieka

Na **predĺženie trvanlivosti sa tepelne ošetrujú** aj niektoré mliečne výrobky. V označení týchto výrobkov (napr. dezertov, krémov, tvarohov a tvarohových výrobkov) sa musí uviesť spôsob tepelného ošetrenia. Tepelné ošetrenie mlieka je aj rozhodujúcim predpokladom trvanlivosti mlieka a mliečnych výrobkov.

Termizované, pasterizované a vysokopasterizované mliečne výrobky je nevyhnutné uchovávať pri teplote 6°C, najviac 8°C.

Len UHT výrobky je možné skladovať pri vyšších teplotách, spravidla 24°C.

8. A

V škole na hodine SJL sme so žiakmi formou rozhovoru hovorili o význame mlieka a mliečnych výrobkov v strave a vplyv mlieka na zdravé stravovanie. Cieľom aktivity bolo zistiť podmienky chovu kráv na farme v obci Unín a proces výroby mliečnych výrobkov v domácom prostredí formou dialógu a napísať slohový útvar interview. Žiaci si vopred pripravili otázky a formou dialógu kládli otázky majiteľke farmy, jej odpovede si zapisovali do zošitov. Ich domácou úlohou bolo tieto informácie spracovať a odovzdať napísané ako slohový útvar interview.

Interview s farmármi

Ako ste prišli k tomu, že ste založili v Uníne farmu?

Ako dlho tu už pôsobíte?

Odjakživa ste boli farmári?

Čo všetko na farme chováte?

Čo je okrem starania sa o zvieratá vaša práca?

Koľko máte kráv, koľko z nich dojíte?

Koľko približne denne nadojíte mlieka z jednej kravy a celkovo?

Máte pomenované aj jednotlivé kravičky?

Čo všetko vytvárate z mlieka?

Aké postupy používate?

Kde výrobky spracovávate a skladujete?

Odkiaľ chodia ľudia za vašimi výrobkami?

Vozíte výrobky aj k jednotlivým ľuďom ako dovoz domov?

Ktorý z vašich produktov je najpredávanejší?

Ako dlho vydržia v chladničke?

8. B - Kam mliečko cestuješ?

Cieľom aktivity bolo zistiť putovanie mlieka a mliečnych výrobkov z Farmy MLS sídliacu v Uníne do blízkych i vzdialenejších obcí a miest.

Pri návšteve farmy žiaci zistili jej históriu a vznik, celkový počet kráv a počet kráv produkujúcich mlieko. Navštívili priestory farmy, mali možnosť sa popozerať po farme a pohladkať si kravičky. Ďalej dôležitou súčasťou prehliadky farmy bola aj prehliadka priestorov, v ktorých mlieko spracovávajú na jednotlivé výrobky, ich postupy a množstvá. Zároveň nám majiteľka farmy ukázala aj malý obchodík, ktorý slúži na predaj jej domácich výrobkov. V ňom si na záver návštevy mohli žiaci kúpiť tiež to, čo chceli a ochutnať tak jej vlastnoručne vytvorené výrobky.

Žiaci zistili, kam všade mlieko a mliečne výrobky distribuuujú a následne na základe týchto informácií zhotovili mapu Distribúcie mlieka a mliečnych výrobkov Farmy MLS.

9. A – Literárne okienko

Na hodine slovenského jazyka žiaci deviateho ročníka vytvoril plagát – reklamu na tému Jedzte mliečne výrobky. Žiaci v skupinkách vytvorili ešte scenár na reklamu do televízie a rádia, ktoré následne jeden zástupca skupiny odprezentoval pred celou triedou. Reklamy si vyhodnotili a zhodnotili, čo by zmenili a prečo v jednotlivých príspevkoch.

Ďalej sa žiaci aj venovali literárnej tvorbe na tému NEPLYTVÁM POTRAVINAMI - ČAS UKÁZAŤ LÁSKU NAŠEJ PLANÉTE.

Tanečná skupina Šands

Veľa žiačok a žiakov našej ZŠ sa venuje disko tancovaniu pod vedením pani učiteľky Darinky Kubinovej a mali skvelý nápad vytvoriť maskota kravičku Šandičku našich aktivít, ktorý nás sprevádzal počas celého dňa zameraného na mlieko a mliečne výrobky. Nacvičili aj tanec, ktorý je dostupný na pozretie na danom linku:

<https://www.youtube.com/watch?v=nBW7Yoz6B7Q>

Názov školy: Základná škola Jána Hollého

Typ školy: základná škola

Adresa školy: Záhorácka 919, 90877 Borský Mikuláš

Celkový počet žiakov školy, ktorí sa do aktivít k vyhlásenej dennej téme zapojili: 325

Názov vyhlásenej dennej témy, ku ktorej je súťažný príspevok spracovaný: Mlieko, mliečne výrobky od slovenských kravičiek

Celkový počet žiakov školy: 351

